

Kilpailukiellot EU-maissa

Katsaus pakollisen kompensaaion yleisyyteen ja kilpailukiellojen enimmäispituuksiin

Vesa Vuorenkoski

27.9.2019

Kilpailukiellot EU-maissa

- Katsaukseen on koottu tietoja EU:n jäsenmaista sekä Sveitsistä ja Norjasta.
- Erityisesti kiinnitetty huomiota kilpailukiellon
 - vähimmäiskompensatioon,
 - pituuteen,
 - alueelliseen rajaukseen ja
 - sopimussakkoon

Pakollinen kompensatio kilpailukieltosopimuksissa

Akava
Works

- Kompensaatio: Pakollinen kompensatio (enintään 60%)
- Enimmäiskesto: 9 kk
- Muuta: Mikäli on kyse tiedosta, jonka merkityksellisyyden arvioidaan olevan lyhytkestoista, kilpailukieltosopimuksen kesto ei saa ylittää yhdeksää kuukautta. Jos taas on kyse tapauksesta, jossa arvioidaan olevan erityisiä syitä pitää tietoa salassa pidempään, sopimuksen kesto ei kuitenkaan saa ylittää 18 kuukautta, jos ei ole erityisiä syitä ylittää ajanjaksoa.
- Kilpailukieltolausekkeet eivät ole pääsääntöisesti sallittuja määräaikaisissa työsopimuksissa.

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50% palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Työntekijälle maksettava korvaus vastaa lähtökohtaisesti täyttä palkkaa. Summalle on olemassa katto, ja korvaukseen voidaan tehdä vähennyksiä tietyin ehdoin, kuitenkin enintään puolet korvauksesta.
- Yksipuolinen irtisanominen ei ole mahdollinen

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 40 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Kilpailukieltosopimuksen sidonnaisuusajalta maksettava korvaussumma on vähintään 40 prosenttia työntekijän kuukausipalkasta, jos kilpailukieltosopimus on voimassa enintään kuusi kuukautta. Jos kilpailukieltosopimus on voimassa 6–12 kuukautta tai on sisällöltään hyvin laaja, korvaussumma on vähintään 60 prosenttia kuukausipalkasta.

- Kompensaatio: Pakollinen kompensatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 6–12 kk
- Muuta: Laaja pätemättömyys: kilpailukieltosopimus on pätemätön, jos kesto ylittää kaksi vuotta tai jos sen laajuus ylittää sen, mitä on kohtuudella tarpeen työnantajan perusteltujen etujen suojaamiseksi. Niin ikään sopimus on pätemätön, jos korvaus on alle lakisääteisen vähimmäismäärän tai jos sopimus kohtuuttomasti estää työntekijää löytämästä uutta työtä.

Ranska

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 25–50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Kompensaatio on tyypillisesti vähintään 33 %, mutta työehtosopimuksella on voitu sopia toisin.
- Kilpailukielto on rajattava alueellisesti.

Espanja

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 6–24 kk
- Muuta: Hyväksytyn kompensaation määrä on muodostunut oikeuskäytännössä (50–60 %). Oikeuskäytännössä ei yleensä hyväksytä sopimussakkoa, joka ylittää kompensaation. Kilpailukieltosopimusta ei voi yksipuolisesti irtisanoa.

Italia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 25–50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 36 kk
- Muuta: Laaja pätemättömyys – jos lain reunaehdot ei täytetä, sopimus on pätemätön.
- Kilpailukiello on rajattava alueellisesti.

Portugali

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (väh. 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Laaja pätemättömyys – jos lain säännöksiä ei ole noudatettu, on sopimus pätemätön.
- Kilpailukielto on rajattava alueellisesti.

Belgia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Kilpailukielto on pätevä vain sellaisten työsopimusten osalta, joissa vuotuinen bruttopalkka työsuhteen päättyessä ylittää 34 180 euroa. Mikäli bruttopalkka ylittää 66 944 euroa, kilpailukieltosopimus on aina pätevä, ellei kyseisessä työehtosopimuksessa ole tältä osin toisin sovittu.
- Kilpailukieltosopimukseen ei voi vedota, jos työsuhde on kestänyt alle kuusi kuukautta.
- Kilpailukielto pitää alueellisesti rajata. Voi olla voimassa vain Belgiassa.

Viro

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Työnantajan on maksettava työntekijälle riittävä kompensaatio.

Latvia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Työnantajan on maksettava työntekijälle riittävä kompensaatio.

Liettua

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 40 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk

Puola

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 25 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Kompensaation pitäisi olla oikeuskäytännön mukaan vähintään 25 %. Sopimussakko on yleisimmin kompensaation suuruinen.

Unkari

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (väh. 33 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Kompensaatio riippuu olosuhteista, mutta yleisin kompensaatio on 50 %. Sopimussakko on yleensä kompensaation suuruinen.
- Kilpailukieltosopimus on rajattava alueellisesti.

Tšekki

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Sopimussakko on mahdollinen.

Kroatia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Sopimussakko on yleisimmin työntekijälle maksetun kompensaation suuruinen.

Slovakia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Sopimussakko ei saa ylittää sovitun kompensation määrää.

Slovenia

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 33 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Hyväksytyn kompensaation vähimmäismäärä vaihtelee työntekijän tehtävien vaativuustason mukaan. Mikäli kompensaation suuruudesta ei ole sovittu, on sopimus pätemätön. Sopimussakko on mahdollinen kompensaation takaisinmaksun lisäksi.

Romania

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Sopimussakosta ei voida sopia, mutta työntekijä saattaa joutua maksamaan saamansa korvauksen takaisin rikkomistilanteissa. Laaja pätemättömyys – jos lain säännöksiä ei ole noudatettu, on sopimus pätemätön.
- Kilpailukiello on rajattava alueellisesti.

Kreikka

- Kompensaatio: Pakollinen kompensaatio (vähintään 50 % palkasta)
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Oikeuskäytännön mukaan työnantajan on tarjottava kohtuullinen korvaus kilpailukiellosta. Jos korvaus voidaan katsoa saavutetun muilla tavoin (palkkiot ym.), ei kompensaatiota välttämättä oikeudessa tuomita. Sallittu pituus vaihtelee yleensä kuuden kuukauden ja yhden vuoden välillä.

Malta

- Kompensaatio: Pakollinen kompensatio
- Enimmäiskesto: Ei tietoa
- Muuta: Oikeuskäytännön mukaan rajoituksen on oltava kohtuullinen kiellon pituuden ja korvauksen osalta.
- Kilpailukielto on rajoitettava alueellisesti.

Ei kompensatiovelvollisuutta kilpailukieltosopimuksissa

Akava
Works

Suomi

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 6 kk
- Muuta: Sopimussakko voi olla enintään 6 kk palkkaa vastaava.

Itävalta

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Sopimussakko voi olla enintään 6 kk palkkaa vastaava.

Bulgaria

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 24 kk
- Muuta: Oikeuskäytännössä kilpailukiellot hyväksytään helpommin, mikäli kompensatiosta on sovittu (useimmin 50 %).

Luxemburg

- Kompensaatio: Ei määräyksiä kompensatiosta
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Kilpailukiello on pätemätön, jos työntekijän ansio ei ylitä 55 518.22 euroa vuodessa. Kilpailukiello on voimassa tietyllä toimialalla ja silloinkin vain jos työntekijä toimii itsenäisenä toimeksiantojen pohjalta toimivana ammatinharjoittajana.
- Kilpailukiello on rajattava alueellisesti.

Alankomaat

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: Ei enimmäiskesto

Yhdistynyt kuningaskunta

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Kilpailukiellot ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä, ellei työnantaja pysty osoittamaan että kilpailukielto on kohtuullinen kussakin tapauksessa erikseen. Sallitaan sellaiset kilpailukiellot, jotka suojaavat työnantajan legitiimiä liiketoimintaintressiä ja ovat kohtuullisia. Oikeuskäytännössä kohtuulliseksi katsotaan useimmin sellaiset sopimukset, joista työntekijä saa korvauksen.

Irlanti

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 12 kk
- Muuta: Sallitaan sellaiset kilpailukiellot, jotka suojaavat työnantajan legitiimiä liiketoimintaintressiä ja ovat kohtuullisia.

Sveitsi

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 12 kk – 36 kk
- Muuta: Kilpailukiello katsotaan useammin hyväksytyksi silloin kun se on kompensoitu työntekijälle. Mikäli työntekijällä on oma asiantuntemus vahvana asiakassuhdetta määrittävänä tekijänä, ei kilpailukiello ole pätevä.
- Kilpailukiello on rajattava alueellisesti.

Kypros

- Kompensaatio: Ei pakollista kompensatiota
- Enimmäiskesto: 6 kk
- Muuta: Kilpailukiellot on rajattava alueellisesti.

Lähteet

Pohjoismaat:

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161738/TEM_46_2019_Kilpailukieltosopimuksia_selvittaneen_tyoryhman_muistiio.pdf

Itävalta, Bulgaria, Kroatia, Tšekin tasavalta, Unkari, Puola, Slovakia ja Slovenia

<https://www.schoenherr.eu/publications/publication-detail/comparison-of-the-main-features-of-non-compete-agreements-in-cee/>

Espanja:

<https://www.mariscal-abogados.com/the-post-contractual-non-compete-agreement-in-spain/>

Viro, Latvia ja Liettua

<https://leadell.ee/en/2017/04/20/important-changes-regulation-employment-relations-lithuania-comparison-regulation-latvia-estonia/>

Muut maat:

<https://iclg.com/practice-areas/employment-and-labour-laws-and-regulations>

<https://www.dlapiperintelligence.com/goingglobal/employment/index.html?t=15-post-termination-restraints>

<https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/9807eea3/a-comparison-of-laws-in-selected-eu-jurisdictions-relating-to-post-contractual-non-competition-agreements-between-employers-and-employees>

Ks. myös:

The Employment Law Review - 10th Edition: Erika C Collins (toim.), The Law Reviews, 2019.

Tästä katsauksesta

- Tämä katsaus on tehty käytettävissä olevien julkisten verkkoaineistojen pohjalta. Koska verkkoaineistoissa esitettyjen tietojen tuoreudesta ei ole täyttä varmuutta, on mahdollista, että tiedot ovat muuttuneet.
- Lisäksi on huomioitava, että eri maiden lainsäädännön vertailu ei ole yksiselitteistä, muun muassa siksi, että oikeusjärjestelmät ovat keskenään erilaisia ja yksittäiset säännökset saavat eri oikeusjärjestelmissä erilaisen sisällön. Kilpailukiellolla oikeudellisena käsitteenä on kuitenkin kansainvälisessä vertailussa varsin yhtenäinen sisältö.
- Tämä katsaus on tietääkseni laajin suomeksi tehty vertailu eri EU-maiden kilpailukieltosäätelystä.